

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.004.03.2016
P/16/046

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 52 32, F +48 22 444 52 43
ksi@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/046 – Zapewnienie przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontrolerzy	1. Elżbieta Browińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/8/2016 z dnia 13 maja 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1) 2. Kornel Drabarek, wicedyrektor Departamentu Środowiska, upoważnienie do kontroli nr KSI/15/2016 z dnia 3 czerwca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1661)
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku (zwany dalej „WIOŚ”), Trakt Świętego Wojciecha 293, 80-803 Gdańsk
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Macczak, Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (zwany dalej „PWIOŚ”) do dnia 19 maja 2016 r.; Radosław Rzepecki p.o. PWIOŚ od dnia 19 maja 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 2-6, 1356-1357)

II. Ocena kontrolowanej działalności*

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą† inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku przeprowadzili 109 kontroli w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (w tym 77 kontroli planowych i 32 kontrole doraźne). W WIOŚ przeprowadzano również weryfikację sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, składanych przez gminy oraz wydawano decyzje administracyjne dotyczące nałożenia na gminy kar pieniężnych z tytułu naruszeń przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach‡, zwanej dalej „ucpg”.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości w działaniach WIOŚ dotyczyły:

- nierzetelnego doboru, do kontroli w 2015 r., gminnych jednostek organizacyjnych zajmujących się odbieraniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady. Wskutek tego inspektorzy WIOŚ przeprowadzili w 2015 r. kontrolę w jednostce, która od 1 maja 2014 r. nie prowadziła takiej działalności (Zespół Zakładów Obsługi Miasta Hel);

* Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

† Kontrolą objęto okres od 23 stycznia 2013 r. do 31 marca 2016 r.

‡ Dz. U. z 2016 r. poz. 250.

- nieterminowego przekazania Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, zwanemu dalej „GIOŚ”, sprawozdania z realizacji w 2015 r. cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów ucpg oraz kontroli regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionu oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie i wykonywanie kontroli związanych z gospodarką odpadami komunalnymi

Opis stanu faktycznego

1.1. W badanym okresie w WIOŚ w Gdańsku planowano kontrole przestrzegania przepisów ucpg, stosownie do wytycznych[§] (zwanymi dalej „Wytycznymi”) corocznie wydawanych przez GIOŚ. W latach 2013–2016 (I kwartał) WIOŚ zaplanował przeprowadzenie 79 kontroli dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi, z tego: 39 kontroli urzędów gmin; 30 kontroli podmiotów prowadzących regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK); dwie kontrole związków międzygminnych; dwie kontrole gminnych jednostek organizacyjnych odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości i sześć kontroli podmiotów prowadzących zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Na 2013 r. zaplanowano przeprowadzenie 29 kontroli, z których nie wykonano kontroli podmiotu prowadzącego RIPOK w Gostomiu, ponieważ został on objęty kontrolą pozaplanową w 2013 r.

W 2014 r. i w 2015 r. wykonano w pełni zaplanowaną liczbę kontroli dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi, tj. odpowiednio 26 i 23 kontrole. Na I kwartał 2016 r. zaplanowano wykonanie jednej kontroli, podmiotu prowadzącego regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych, której nie przeprowadzono.

P.o. PWIOŚ wyjaśnił m.in., iż powodem niewykonania powyższej kontroli była konieczność przeprowadzenia w I kwartale 2016 r. licznych kontroli interwencyjnych. Kontrola zostanie przeprowadzona w późniejszym terminie.

W grudniu 2015 r. przeprowadzono dwie planowe kontrole gminnych jednostek organizacyjnych (Zakład Oczyszczania Miasta w Sopocie i Zespół Zakładów Obsługi Miasta w Helu) odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 83-398, 1360-1362)

[§] Były to następujące wytyczne: *Wytyczne do przeprowadzenia przez Inspekcję Ochrony Środowiska ogólnokrajowego cyklu przestrzegania przez gminy przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2012 r. poz. 391, z późn. zm.), dotyczące kontroli 2013 r.; *Wytyczne do przeprowadzenia przez Inspekcję Ochrony Środowiska ogólnokrajowego cyklu przestrzegania przez gminy przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz kontroli regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych RIPOK, instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionu oraz gminnych jednostek organizacyjnych*, dotyczące kontroli 2014 r.; *Wytyczne do przeprowadzenia przez Inspekcję Ochrony Środowiska ogólnokrajowego cyklu przestrzegania przez gminy przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz kontroli regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionu oraz gminnych jednostek organizacyjnych*, dotyczące kontroli 2015 r.; *Wytyczne do przeprowadzenia przez Inspekcję Ochrony Środowiska ogólnokrajowego cyklu przestrzegania przez gminy przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz kontroli regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych*, dotyczące kontroli 2016 r.

Na 2013 r. zaplanowano i wykonano dwie kontrole związków międzygminnych – Związku Gmin Dolina Redy i Chylonki oraz Związku Gmin Wierzyca.

(dowód: akta kontroli str. 19, 1358-1361)

PWIOŚ corocznie przekazywał GIOŚ zbiorcze sprawozdania z wykonania zaplanowanych kontroli. Sprawozdania za 2013 r. i 2014 r. przekazał terminowo.

(dowód: akta kontroli str. 271-360, 1662-1663, 1673-1676, 1739-1742)

1.2. W badanym okresie, poza kontrolami planowymi, inspektorzy WIOŚ w Gdańsku przeprowadzili także 32 kontrole doraźne dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi, z tego 31 kontroli w podmiotach prowadzących instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych oraz jedną kontrolę w urzędzie gminy. Najwięcej kontroli doraźnych (18) przeprowadzono w 2013 r., podczas gdy w 2014 r. przeprowadzono siedem kontroli, w 2015 r. – sześć kontroli, a w I kwartale 2016 r. – jedną kontrolę.

(dowód: akta kontroli str. 20, 35-36)

Kontrole doraźne (pozaplanowe i interwencyjne) podejmowano w wyniku złożonych skarg, wniosków organów, np. Marszałka Województwa Pomorskiego (zwanego dalej „Marszałkiem”), Starosty Lęborskiego i Tczewskiego; Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytowie, Komendanta Powiatowego Policji w Kwidzynie), a także podmiotów, które np. zamykały część składowiska odpadów komunalnych bądź zrealizowały zadania inwestycyjne na terenie składowisk.

W wyniku kontroli doraźnych ustalono m.in.:

- w kontroli eksploatacji składowiska odpadów, prowadzonego przez Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o., stwierdzono, że z placu kompostowni wypływały do sąsiedniego lasu odcieki, wody roztopowe i opadowe. W wyniku kontroli PWIOŚ wydał zarządzenie pokontrolne, a o jej wynikach poinformował Marszałka Województwa Pomorskiego;
- kontrola w [...]**), zwanym dalej [...]**), wykazała przekroczenie ilości składowanych tworzyw sztucznych w 2012 r. Na kontrolowanego nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego;
- kontrola przeprowadzona na wniosek Marszałka Województwa Pomorskiego, w związku z wnioskiem RIPOK Szadółki o wyrażenie zgody na zamknięcie części składowiska odpadów, wykazała naruszenie warunków decyzji Marszałka, udzielającej zgody na zamknięcie wydzielonej części kwatery składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gdańsku-Szadółkach, polegające na prowadzeniu prac niezgodnie z harmonogramem. PWIOŚ przekazał kontrolowanemu zarządzenie pokontrolne, a o wynikach kontroli poinformował Marszałka;
- w trakcie kontroli podjętej wskutek zgłoszenia przez RIPOK Szadółki awarii w kompostowni odpadów stwierdzono, że z powodu awarii urządzenia technicznego wyłączono przetwarzanie odpadów w kompostowni tunelowej, co spowodowało wzrost uciążliwości odorowej zakładu. PWIOŚ skierował do RIPOK Szadółki zarządzenie pokontrolne, w którym wystąpił o podejmowanie

**) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 2058 z późn. zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153 poz. 1503 z późn. zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie danych dotyczących przedsiębiorcy w zw. z art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 922).

wszelkich niezbędnych czynności w celu ograniczenia do niezbędnego minimum czasu przestoju instalacji w przypadku jej awarii;

- podczas kontroli w Zakładzie Gospodarki Komunalnej (RIPOK Przechlewo) stwierdzono m.in. niewłaściwą klasyfikację odpadów powstających w procesie kompostowania i sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o odpadach niezgodnie ze stanem rzeczywistym. PWIOŚ skierował do kontrolowanego zarządzenie pokontrolne.

(dowód: akta kontroli str. 21-34)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelny dobór do kontroli w 2015 r. gminnej jednostki organizacyjnej, która nie zajmowała się odbieraniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. W 2015 r. w WIOŚ zaplanowano i przeprowadzono (w grudniu 2015 r.) kontrolę Zespołu Zakładów Obsługi Miasta Hel, który od 1 maja 2014 r. nie odbierał odpadów komunalnych z terenu gminy Hel.

Powyższe działanie było niezgodne z postanowieniami „Wytocznych” na 2015 r., w których podano, że w ramach cyklu kontrolną należy objąć: „wszystkie funkcjonujące gminne jednostki organizacyjne w województwie zajmujące się odbieraniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.”

P.o. PWIOŚ, wyjaśnił m.in.: „W ramach ww. cyklu kontrolnego w 2015 roku przeprowadzono planową kontrolę Zespołu Zakładów Obsługi Miasta w Helu (...) jako Gminnej Jednostki Organizacyjnej. Kontrola miała charakter rekontroli. W trakcie kontroli ustalono, że do 30 kwietnia 2014 r. Zakład odbierał odpady komunalne z terenu gminy Hel. Jako podmiot odbierający odpady komunalne prowadził sprawozdawczość do gminy o ilości odebranych i zagospodarowanych odpadów komunalnych. Od 1 maja 2014 roku ZZOM prowadzi tylko Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) oraz świadczy usługę transportu odpadów komunalnych na rzecz konsorcjum Eko-Hel Sp. z o.o. (...), ELWOZ Sp. z o.o. (...). Do dnia rozpoczęcia kontroli (w dniu 11.12.2015 r.) w Zespole Zakładów Obsługi Miasta w Helu, PWIOŚ nie posiadał informacji o zaprzestaniu odbierania odpadów przez ZZOM z dniem 30.04.2014 r.”

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, wskazując, że w ewidencji gminnych jednostek organizacyjnych odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości prowadzonej w WIOŚ w Gdańsku, wg stanu na 1 stycznia 2015 r., nie było Zespołu Zakładów Obsługi Miasta Hel.

(dowód: akta kontroli str. 327-331, 1000-1058, 1664-1676, 1738, 1761-1779)

2. Nieterminowe przekazanie sprawozdania z realizacji w 2015 r. cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów ucpg oraz kontroli regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionu oraz gminnych jednostek organizacyjnych. Sprawozdanie za 2015 r. (z kontroli w gminach, RIPOK i gminnych jednostkach organizacyjnych) PWIOŚ przedłożył w dniu 25 listopada 2015 r. (w części dotyczącej gmin i RIPOK) oraz w dniu 28 grudnia 2015 r. (w części dotyczącej gminnych jednostek organizacyjnych), tj. z opóźnieniem pięciu i 38 dni w stosunku do terminu (20 listopada 2015 r.) określonego przez GIOŚ w Wytocznych.

P.o. PWIOŚ, wyjaśnił: „W roku 2015 wskutek odejścia z Wydziału w czasie trwania cyklu dwóch doświadczonych pracowników, którzy w zakresie obowiązków mieli sprawy gospodarki odpadami, w tym odpadami komunalnymi, spowodowało opóźnienie w zakończeniu cyklu. W stosunku do roku 2014 łącznie z Wydziału odeszło 3 doświadczonych inspektorów, prowadzących w roku 2014 i na początku roku 2015 kontrole w zakresie cykli kontrolnych. Pełne wykonanie zakresu cyklu na obszarze działania WI w Gdańsku prowadziła 1 osoba, z pomocą nowoprzyjętych pracowników o małym stażu i doświadczeniu. Przed sporządzeniem sprawozdania GIOŚ został telefonicznie poinformowany o kilkudniowym opóźnieniu w przesłaniu sprawozdania”.

(dowód: akta kontroli str. 346,1663-1666, 1673-1676)

P.o. PWIOŚ, wyjaśnił ponadto: „W roku 2014 i 2015 z Wydziału Inspekcji w Gdańsku odeszło 4 doświadczonych inspektorów (31.10.14, 31.03.15., 31.07.15., 31.12.15.) którzy w zakresie obowiązków mieli zagadnienia związane z kontrolą gospodarki odpadowej, w tym 3 uczestniczących w poprzednich latach bezpośrednio w kontrolach gmin z ucpg i RIPOKów. Zwalniający się pracownik nie musi podawać przyczyn rezygnacji, jednak od kilku lat główną przyczyną są niskie płace w Inspekcji Ochrony Środowiska i brak podwyżek w ostatnich 7 latach. Każdorazowo po złożeniu wypowiedzenia, PWIOŚ przeprowadza procedurę w celu zatrudnienia nowych pracowników. Na każdy zwolniony etat zostali przyjęci nowi pracownicy, jednak aby zdobyć kwalifikacje do pełnienia funkcji samodzielnego inspektora, jak w każdym organie kontrolnym, wymagane jest odbycie przeszkolenia, pracy pod opieką doświadczonego inspektora i nabycie umiejętności związanych z pracą w administracji. Według naszej oceny nowoprzyjęci pracownicy samodzielnie wykonują swoje zadania najwcześniej po 9 mies. do 1 roku. W sprawie niskich wynagrodzeń inspektorów i pracowników WIOŚ, PWIOŚ wielokrotnie występował do Wojewody Pomorskiego.”

(dowód: akta kontroli str. 1761-1779)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W okresie objętym kontrolą WIOŚ nie planował i nie przeprowadził kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w gminie (z wyjątkiem kontroli gminnych jednostek organizacyjnych odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, przeprowadzonych w 2015 r.).

P.o. PWIOŚ wyjaśnił: „Kontrole przestrzegania i stosowania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w stosunku do przedsiębiorców odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości oraz nakładanie kar pozostają w kompetencji wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Organy wykonawcze gminy jako jedyne są zobowiązane do kontrolowania prawidłowości wykonywania działalności regulowanej. Zgodnie z art. 9b ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach „Działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości jest działalnością regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.” Natomiast zgodnie z art. 70 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej „Spełnianie przez przedsiębiorcę warunków wymaganych do wykonywania działalności regulowanej podlega kontroli, w szczególności przez organ prowadzący rejestr danej działalności”. Ponadto poniższe przepisy wskazują na kompetencje wójt, burmistrza czy prezydenta kontroli w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w gminie.

Art. 9u. 1. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy,

2. Do kontroli, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 379 i art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672).

Art. 9zb. 1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 9x ust. 1 i 2, nakłada, w drodze decyzji, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce wpisania przedsiębiorcy do rejestru działalności regulowanej, o którym mowa w art. 9b ust. 2.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że prowadzenie kontroli w podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w gminie przez wojewódzki inspektorat byłoby działaniem nieracjonalnym, ponieważ nie posiada kompetencji umożliwiających wymierzanie sankcji przy stwierdzeniu naruszeń przepisów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w gminie.”.

(dowód: akta kontroli str. 19, 1358-1361)

NIK, nie kwestionując powyższych wyjaśnień, zwraca uwagę, że przepisy ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska^{††} nie przewidują wyłączenia ww. jednostek z kontroli prowadzonych przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Ustawodawca wprost określił, że do zadań IOŚ należy m.in. kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska (art. 2 ust. 1 pkt 1 lit a ww. ustawy) oraz kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r. poz. 391, z późn. zm.) – art. 2 ust. 1 pkt 1 a ww. ustawy. Podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości mogą podlegać kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska, o czym świadczy również przeprowadzenie takich kontroli przez inspektorów WIOŚ w Gdańsku w gminnych jednostkach organizacyjnych odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Kontrola taka powinna dotyczyć (w przeciwieństwie do kontroli sprawowanej przez gminy, dotyczącej przestrzegania i stosowania przepisów ucpg oraz realizacji postanowień zawartych umów) spełniania przez podmioty odbierające odpady wymogów dotyczących ochrony środowiska.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wykonywanie kontroli na wniosek Marszałka Województwa Pomorskiego

Opis stanu faktycznego

2.1. W badanym okresie Marszałek Województwa Pomorskiego nie występował do PWIOŚ z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli spełniania wymagań określonych w przepisach o ochronie środowiska przez nową instalację, obiekt budowlany lub jego część, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów, w związku z wszczęciem postępowania w sprawie wydania zezwolenia na przetwarzanie odpadów. W związku z powyższym, inspektorzy WIOŚ w Gdańsku nie przeprowadzili takich kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 7-9)

2.2. W dniu 1 marca 2016 r. Marszałek zwrócił się do PWIOŚ o ustalenie terminu wspólnej kontroli, w związku z wnioskiem Zakładu Eko Dolina Sp. z o.o., o zmianę posiadanego pozwolenia zintegrowanego, m.in. w zakresie zmian technologicznych w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

^{††} Dz. U. z 2013 r. poz. 686 z późn. zm.

Wspólna kontrola pracowników WIOŚ i Urzędu Marszałkowskiego w ww. zakresie została przeprowadzona w okresie od 16 marca do 8 kwietnia 2016 r. W dniu 13 kwietnia 2016 r. PWIOŚ wydał postanowienie stwierdzające spełnienie przez Zakład Eko Dolina Sp. z o.o. wymagań określonych w przepisach o ochronie środowiska w zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

(dowód: akta kontroli str. 7-14)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Wykonywanie kontroli w urzędach gmin

Opis stanu
faktycznego

3.1. W badanym okresie inspektorzy WIOŚ przeprowadzili w gminach 40 kontroli dotyczących przestrzegania przepisów ucpg w zakresie postępowania z odpadami komunalnymi (z tego 39 kontroli planowych i jedną pozaplanową).

Kontrole planowe wykonano w ramach cykli kontrolnych, w oparciu o Wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Jak m.in. określono w Wytycznych, uzyskane wyniki pozwolą na weryfikację danych o osiaganych przez Polskę poziomach recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych w postaci papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz pomogą zidentyfikować problemy i nieprawidłowości stanowiące przyczynę braku szczelności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Kontrolami planowymi obejmowano corocznie 10% gmin z terenu województwa.

(dowód: akta kontroli str. 33a, 271-398, 1363-1366, 1374-1380)

W ramach cyklu kontrolnego w 2013 r. skontrolowano 13 gmin – cztery gminy miejskie^{##}, trzy gminy miejsko-wiejskie^{§§} oraz sześć gmin wiejskich^{***}. Kontrole przeprowadzono również w dwóch związkach międzygminnych, tj. w Związku Gmin Dolina Redy i Chylonki (który realizuje część ustawowych zadań własnych w imieniu gminy Sopot) oraz w Związku Gmin Wierzycy (który przejął część zadań własnych gminy Skarszewy oraz gminy Smętowo Graniczne). W wyniku kontroli stwierdzono m.in., że:

- w dziewięciu^{†††} z 13 skontrolowanych gmin nieterminowo podjęto uchwały w sprawie wyboru metody ustalenia wysokości i stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości. Nieterminowe podjęcie uchwał, a co za tym idzie późne złożenie deklaracji przez właścicieli nieruchomości spowodowało brak informacji w gminach o zapotrzebowaniu na sprzęt do odbioru odpadów, co utrudniło zbiórkę odpadów w pierwszym okresie funkcjonowania nowego systemu;

^{##} Hel, Sopot, Gdańsk, Lębork.

^{§§} Brusy, Miastko, Skarszewy.

^{***} Słupsk, Malbork, Gardeja, Tczew, Pruszcz Gdański, Smętowo Graniczne.

^{†††} Dotyczyło to następujących gmin: Sopot, Gdańsk, Brusy, Skarszewy, Słupsk, Gardeja, Tczew, Pruszcz Gdański, Smętowo Graniczne.

- we wszystkich gminach wprowadzono systemy selektywnej zbiórki odpadów u źródła. Ponad 50% skontrolowanych gmin objęło tym systemem zarówno nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy jak również nieruchomości na których nie zamieszkują mieszkańcy. Gminy utworzyły punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, tzw. PSZOK-i.;
- w dziesięciu gminach przeprowadzono przetargi i zawarto stosowne umowy z podmiotami odbierającymi odpady komunalne. W trzech gminach (Sopot, Hel i Brusy) odpady komunalne były odbierane przez gminne jednostki organizacyjne;
- w 2012 r. znaczna część gmin⁺⁺⁺ nie osiągnęła wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia, odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania.

(dowód: akta kontroli str. 33a, 61-69, 1321-1327)

W okresie objętym kontrolą WIOŚ przeprowadził jedną kontrolę pozaplanową (w Urzędzie Miejskim w Helu). Powodem przeprowadzenia powyższej kontroli było uchylenie i przekazanie do ponownego rozpatrzenia przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska decyzji PWIOŚ^{§§§} wymierzającej gminie Hel administracyjną karę pieniężną w wysokości 50,0 tys. zł za niezorganizowanie przez Burmistrza Helu (do dnia 1 lipca 2013 r., tj. do dnia wejścia w życie art. 9z ust. 4 ucpg, przewidującego nałożenie kary pieniężnej na gminę, która nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 6d ust. 1 ucpg) przetargu na odbieranie lub odbieranie i zagospodarowywanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. W wyniku ww. kontroli pozaplanowej (przeprowadzonej w dniach od 20 grudnia 2013 r. do 16 stycznia 2014 r.) inspektorzy WIOŚ ustalili, że Burmistrz Helu zorganizował wymagany przetarg (ogłoszenie o przetargu zostało opublikowane w Suplemencie do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej w dniu 14 stycznia 2014 r.) i w związku z powyższym wypełnił obowiązek określony w art. 6d ust. 1 ucpg.

(dowód: akta kontroli str. 33a, 61-69, 1321-1327)

W ramach cyklu kontrolnego w 2014 r. skontrolowano 13 gmin, w tym trzy gminy miejskie^{****}, trzy gminy miejsko-wiejskie^{†††} oraz siedem gmin wiejskich⁺⁺⁺. Kontrole wykazały m.in., że:

- w części gmin^{§§§§} uchwały wymagane ucpg zostały podjęte po terminie ustawowym;
- w 3 do 37% gmin^{*****} nie osiągnięto (w 2013 r.) wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia, odzysku innymi metodami oraz

⁺⁺⁺ Poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła nie osiągnęło ok. 21 % gmin, poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami: odpadów budowlanych i rozbiórkowych nie osiągnęło ok. 36,6 % gmin, poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania nie osiągnęło ok. 54 % gmin w województwie.

^{§§§} Z dnia z dnia 30 sierpnia 2013 r., znak DID.7062.16.2013.dp.

^{****} Chojnice, Kwidzyn, Władysławowo.

^{†††} Debrzno, Kępice, Sztum.

⁺⁺⁺ Parchowo, Rzeczenica, Wicko, Luzino, Sztutowo, Przodkowo, Sulęcyno.

^{§§§§} Np. uchwałę, o której mowa w art. 6k ucpg, uchwalono po terminie w ośmiu z 13 skontrolowanych gmin (Kępice, Parchowo, Luzino, Sztutowo, Przodkowo, Władysławo, Sulęcyno i Sztum).

^{*****} Poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła nie osiągnęło 3,25 % gmin, poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami: odpadów budowlanych i rozbiórkowych nie osiągnęło 6,5 % gmin, poziomu ograniczenia masy

ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania.

Jak podano w *Sprawozdaniu OŚ-2b z działalności kontrolnej wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska za 2014 r.* (sporządzonym przez WIOŚ i przekazanym GIOŚ): „Sytuacja uległa znacznej poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim wraz z przejściem z dnia 1 lipca 2013 r. obowiązku gospodarowania odpadami przez gminy. Problemy z osiągnięciem odpowiednich poziomów wystąpiły w gminach, znajdujących się w regionach gdzie budowy regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK-ów) zostały zakończone w późniejszym terminie (RIPOK Tczew i RIPOK Stary Las).”

(dowód: akta kontroli str. 70-76, 1321-1327)

W ramach cyklu kontrolnego w 2015 r. skontrolowano 13 gmin, w tym cztery gminy miejskie⁺⁺⁺⁺, pięć gmin miejsko-wiejskich⁺⁺⁺⁺ oraz cztery gminy wiejskie^{§§§§§}. Stwierdzono m.in., że:

- we wszystkich gminach podjęto uchwały wymagane ucpg oraz wprowadzono system selektywnej zbiórki odpadów u źródła oparty na zbiórce odpadów surowcowych i pozostałych;
- w 11 gminach utworzono PSZOK-i, a w przypadku dwóch gmin^{*****} punktów takich nie zorganizowano z uwagi na brak odpowiedniego terenu w planie zagospodarowania przestrzennego gminy;
- część gmin (0,8-25,2%)⁺⁺⁺⁺⁺ nie osiągnęła w 2014 r. wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia, odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania.

P.o. PWIOŚ wyjaśnił m.in., że w 2014 r.: „Sytuacja uległa znacznej poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim Wszystkie budowy oraz rozruchy regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK-ów) zostały zakończone. Problemy z osiągnięciem odpowiednich poziomów wystąpiły w gminach, znajdujących się w regionach gdzie RIPOK-i prowadziły prace modernizacyjne w związku z czym zmieszane odpady komunalne (kod 20 03 01) były okresowo poddawane procesowi składowania. Ponadto problem z osiągnięciem poziomu ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych występuje w przypadku gmin ze znacznym przyrostem liczby mieszkańców w stosunku do 1995 r. a co za tym idzie zwiększeniem masy wytwarzanych odpadów, oraz gmin turystycznych, w których liczba mieszkańców w okresie od maja do września znacznie wzrasta. W przypadku takich gmin, obliczając poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji z zastosowaniem obowiązującego wzoru, osiągnięcie wymaganego poziomu jest wg gmin niemożliwe. Obecnie trwa kontynuacja cyklu kontrolnego gmin w oparciu o wytyczne do przeprowadzenia w 2016 roku przez Inspekcję Ochrony

odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania nie osiągnęło ok. 37 % gmin w województwie.

⁺⁺⁺⁺ Krynica Morska, Pruszcz Gdański, Słupsk, Łeba.

⁺⁺⁺⁺ Czarny, Czersk, Dzierzgoń, Prabuty, Kartuzy.

^{§§§§§} Cewice, Lipnica, Kolbudy, Stegna.

^{*****} Kolbudy, Dzierzgoń.

⁺⁺⁺⁺⁺ Poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła nie osiągnęła jedna gmina, tj. 0,8 % gmin, poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami: odpadów budowlanych i rozbiórkowych nie osiągnęły dwie gminy, tj. 1,6 % gmin, a poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania nie osiągnęło 31 gmin, tj. 25,2 % gmin w województwie.

Środowiska ogólnokrajowego cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”.

(dowód: akta kontroli str. 48-60, 583-849, 1321-1327)

W latach 2013–2015 w wyniku przeprowadzonych kontroli terenowych w gminach oraz kontroli dokumentów, przeprowadzonych w siedzibie WIOŚ w Gdańsku⁺⁺⁺⁺ stwierdzono naruszenia przepisów art. 9z ust. 1,2, i 4 ucpg (polegające na: przekazaniu po terminie lub przekazaniu nierzetelnego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, niewykonaniu obowiązku osiągnięcia wymaganego poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów komunalnych lub ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, niezorganizowaniu przetargu na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych), skutkiem czego PWIOŚ wydał, na podstawie art. 9zb ust 2 ucpg, 97 decyzji (z tego 94 w 2015 r. i trzy w 2016 r.) o nałożeniu na gminy kar pieniężnych na łączną kwotę 3.868,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 1323-1337, 1368-1373, 1381-1385, 1681-1733)

Analiza wykonania zaleceń z 10 wybranych kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ w Gdańsku w urzędach gmin wykazała, że wszystkie zalecenia wydane w zarządzeniach pokontrolnych zostały wykonane bądź były w trakcie realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 1471-1659)

3.2. Wszystkie 123 gminy, należące do województwa pomorskiego, sporządziły roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, wymagane przepisem art. 9q ust. 1 ucpg, przy czym 121 gmin złożyło sprawozdanie terminowo, tj. do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczyły (zgodnie z art. 9q ust. 2 ucpg), a dwie gminy nie dotrzymały powyższego terminu^{§§§§§§}.

(dowód: akta kontroli str. 40-47, 1677-1680)

3.3. Badanie rocznych sprawozdań 10 gmin województwa pomorskiego^{*****} z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2013 r. i 2014 r. wykazało, że każde sprawozdanie było weryfikowane zgodnie z przepisem art. 9r ust. 1 ucpg. Ponadto, weryfikowane były także wpływające skorygowane sprawozdania. Sprawozdania, które wpłynęły za 2015 r. (do dnia 31 marca 2016 r.), były w trakcie weryfikacji, prowadzonej corocznie w II kwartale każdego następnego roku po roku sprawozdawczym.

(dowód: akta kontroli str. 1367)

W sprawie weryfikacji sprawozdań p.o. PWIOŚ wyjaśnił m.in., że: „*Weryfikacja sprawozdań zgodnie z art. 9r niniejszej ustawy prowadzona była wspólnie*

⁺⁺⁺⁺ Jak również w siedzibie Delegatury WIOŚ w Słupsku. Postępowanie kontrolne przeprowadzono bez udziału stron, na podstawie przesłanych przez gminy do PWIOŚ rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

^{§§§§§§} Wójt Gminy Przdokowo złożył sprawozdanie za 2013 r. jeden dzień po terminie, natomiast Wójt Gminy Stary Targ złożył sprawozdanie za 2015 r. 6 dni po wymaganym terminie.

PWIOŚ, w obydwu przypadkach nieterminowego złożenia sprawozdań, wszczął postępowania w przedmiocie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych. Wynikiem przeprowadzonych postępowań było wydanie dwóch decyzji^{§§§§§§}, wymierzających gminom, które po ustawowym terminie złożyły sprawozdania, kary pieniężne w wysokości po 100 zł za każdy dzień opóźnienia, tj. w wysokości zgodnej z określoną w art. 9z ust. 1 pkt 1 ucpg.

^{*****} Cedry Wielkie, Żukowo, Kościerzyna, Gardeja, Lichnowy, Ostaszewo, Jastarnia, Lubichowo, Mikołajki Pomorskie, Luzino.

z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego w II kwartale roku następnego po roku sprawozdawczym”.

(dowód: akta kontroli str. 1371)

Do złożenia korekty sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2013 r. WIOŚ w Gdańsku wezwał 10 gmin⁺⁺⁺⁺⁺ (8,1% gmin województwa pomorskiego). Wezwania do złożenia korekty kierowano od dnia 11 lutego do dnia 3 czerwca 2014 r., natomiast korekty wpływały po kilku dniach od dnia wezwania.

Najczęstszymi przyczynami wezwań do złożenia korekty sprawozdań był brak danych dotyczących: masy odpadów o kodzie 19 12 12 po mechaniczno-biologicznym przetworzeniu odpadów komunalnych, przekazanych do składowania (M_{br}); liczby mieszkańców (L_m); poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania (T_r); masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. (OUB_{1995}) oraz błędy obliczeniowe. Natomiast autokorekty sprawozdań gmin dotyczyły m.in.: poziomów odzysku, zmiany sposobu zagospodarowania odpadów, masy odpadów poddanych recyklingowi.

Korekty sprawozdań za 2013 r. złożyły łącznie 83 gminy⁺⁺⁺⁺⁺, w tym kilka gmin wielokrotnie (np. Jastarnia, Władysławowo, Luzino, Sztum, Kwidzyn, Czerniewice, Rzeczenica, Studzienice).

(dowód: akta kontroli str. 1345-1353)

Naczelnik Wydziału Inspekcji WIOŚ w Gdańsku oświadczył, że: „Po stwierdzeniu w ww. sprawozdaniu nieprawidłowości w zakresie obliczeń osiągniętych przez gminę poziomów inspektorzy WIOŚ przeprowadzają z pracownikami danej gminy rozmowę telefoniczną w celu wyjaśnienia różnic w obliczeniach poziomów przez pracownika gminy i inspektora WIOŚ. Jeśli nieprawidłowości dotyczą Działu II, III, V informacja przekazywana jest drogą telefoniczną do pracownika Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego zajmującego się weryfikacją sprawozdań (...) z zakresu gospodarowania odpadami. Z przeprowadzonych rozmów zarówno z pracownikami gmin jak i z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego nie są i nie były w latach poprzednich sporządzane notatki służbowe ze względu na ilość przeprowadzonych rozmów w trakcie weryfikacji ww. sprawozdań.”

(dowód: akta kontroli str. 1345-1346, 1782)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W okresie 2013–2016 (I kwartał) WIOŚ w Gdańsku nie przeprowadzał kontroli sprawdzających realizację zarządzeń pokontrolnych, wydanych po kontrolach gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi (z wyjątkiem ponownej kontroli Urzędu Miasta Hel).

P.o. PWIOŚ wyjaśnił: „Obowiązkiem WIOŚ, zgodnie z Wytocznymi (...), jest przeprowadzenie (od 2013 r.) kontroli w 10% gmin, co daje 13 kontroli rocznie. Za każdym razem są to nowe gminy, aby uzyskać informacje umożliwiające ocenę postępowania z odpadami komunalnymi z jak największej ilości jednostek samorządu. Sprawdzanie wykonania zarządzeń pokontrolnych, tak samo jak

⁺⁺⁺⁺⁺ Przdokowo, Chmielno, Pruszcz Gdański, Krynica Morska, Stegna, Stare Pole, Gniewino, Luzino, Władysławowo, Sztum.

⁺⁺⁺⁺⁺ W tym 17 gmin, które złożyły korektę do Delegatury WIOŚ w Słupsku.

postępowanie w sprawie ewentualnego odraczenia i umarzania kar za niewykonanie obowiązku recyklingu lub ograniczenia masy odpadów, odbywa się przez ocenę i weryfikację dostarczonych przez gminę dokumentów oraz weryfikację sprawozdań za kolejny rok. W okresie 2013 – 2015 w kontrolowanych gminach nie stwierdzono nieprawidłowości (poza wymierzaniem ww. kar), które wymagałyby przeprowadzenia ponownych kontroli w terenie.”

(dowód: akta kontroli str. 1761-1779)

W ocenie NIK, nieprzeprowadzenie kontroli sprawdzających uniemożliwiało PWIOŚ dokonanie oceny realizacji przez gminy zarządzeń pokontrolnych.

2. Uwagi NIK dotyczą również niedokumentowania przez inspektorów WIOŚ uwag, zgłaszanych pracownikom urzędów gmin i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, do sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi składanych przez gminy. Uniemożliwiło to sprawdzenie terminowości i prawidłowości uwzględnienia uwag w skorygowanych przez gminy sprawozdaniach.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Wykonywanie kontroli podmiotów prowadzących instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Opis stanu faktycznego

4.1. W okresie objętym kontrolą inspektorzy WIOŚ w Gdańsku przeprowadzili 65 kontroli (z tego 34 kontrole planowe i 31 kontroli pozaplanowych i interwencyjnych) podmiotów prowadzących regionalne lub zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. Kontrole te dotyczyły przestrzegania przez ww. podmioty przepisów uod, ucpg i wydanych decyzji administracyjnych dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi. Kontrolami objęto wszystkie funkcjonujące regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, wskazane w uchwale Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018”^{§§§§§§§§}. Łącznie przeprowadzono 54 kontrole, w tym: RIPOK Szadółki (9 kontroli), RIPOK Eko Dolina (4), RIPOK Bierkowo (5), RIPOK Sierzno (3), RIPOK „Wodociągi Słupsk” Sp. z o.o. (4), RIPOK Stary Las (4), RIPOK Gostomie (3), RIPOK Czarnówko (4), RIPOK Swarzewo (2), RIPOK Chlewnica (1), RIPOK Nowy Dwór (3), RIPOK Przechlewo (3), RIPOK Gliwa Mała (4), RIPOK Tczew (2), RIPOK KommunalService Vornkahl Polska (3).

(dowód: akta kontroli str. 35-36, 1362, 1743, 1783-1787)

4.2. Kontrole planowe regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych były prowadzone w oparciu o Wytyczne GIOŚ na lata 2013, 2014 i 2015. Celem ww. kontroli było m.in.: określenie możliwości instalacji w zakresie przyjmowania i prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych z regionu, ocena wypełniania wymagań ustawowych dla RIPOK oraz sprawdzenie prawidłowości funkcjonowania nowego systemu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli RIPOK dotyczyły głównie niedotrzymywania warunków posiadanych pozwoleń związanych

^{§§§§§§§§} Załącznik do Uchwały Nr 840/XXXVIII/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 31 marca 2014 roku zmieniającej uchwałę w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018”.

z gospodarowaniem odpadami, niewłaściwej klasyfikacji odpadów i błędnego sporządzania zbiorczych zestawień o ilości odpadów przyjętych do przetwarzania. Ponadto, w badanym okresie inspektorzy WIOŚ przeprowadzili 31 kontroli pozaplanowych i interwencyjnych podmiotów prowadzących regionalne lub zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. W 20 kontrolach nie stwierdzono naruszeń przepisów i decyzji administracyjnych, a wyniki wybranych pozostałych kontroli przedstawiały się następująco:

- w pięciu kontrolach przeprowadzonych w latach 2013–2104 w Zakładzie Utylizacyjnym Sp. z o.o. (RIPOK Szadółki) stwierdzono nieprawidłowości. Polegały one m.in. na: nierzetelnym sporządzaniu kart przekazania odpadów, przekazaniu odpadów do nieuprawnionych odbiorców, brak spójności pomiędzy kartą ewidencji odpadów o kodzie 19 12 12 w zakresie ilości przekazanych odpadów z ilością wykazanych odpadów w kartach przekazania odpadów o kodzie 19 12 12 (2013 r.) oraz z dokumentami z wagi. PWIOŚ wydał w tym zakresie zarządzenia pokontrolne;
- w trakcie kontroli Zakładu Gospodarki Komunalnej (RIPOK Przechlewo), przeprowadzonej w 2013 r. stwierdzono nieprawidłową klasyfikację odpadów powstających w wyniku kompostowania odpadów o kodzie 19 08 05 oraz 20 02 01. Ponadto, kontrolowany podmiot niezgodnie z posiadaniem zezwoleniem gospodarował odpadem o kodzie 19 05 03 i nierzetelnie sporządził zbiorcze zestawienie danych o odpadach. W wyniku kontroli PWIOŚ wydał zarządzenie pokontrolne.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków niezrealizowania lub zrealizowania z opóźnieniem zaleceń pokontrolnych PWIOŚ, wydanych po kontroli podmiotów prowadzących regionalne lub zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. Szczegółowa analiza 15 kontroli przeprowadzonych przez inspektorów WIOŚ w Gdańsku w okresie 2013–I kwartał 2016 r. wykazała, że każdorazowo PWIOŚ był informowany przez skontrolowane podmioty o realizacji zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 21-34, 37-39, 399-582, 1116-1320, 1354-1355, 1374-1380, 1386-1470)

W wyniku przeprowadzonych przez WIOŚ w Gdańsku kontroli składowisk do składowania odpadów nie stwierdzono ani nie otrzymano informacji o występowaniu pożarów na tych składowiskach.

(dowód: akta kontroli str. 35-36, 1362, 1743, 1783-1787)

4.3. W okresie objętym kontrolą inspektorzy WIOŚ przeprowadzili również kontrole planowe dwóch gminnych jednostek organizacyjnych odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości (obie kontrole zostały przeprowadzone w 2015 r.). W ww. kontrolach nie stwierdzono nieprawidłowości, w tym naruszenia art. 9y ust. 1 i 2 ucpg. W okresie objętym kontrolą WIOŚ nie przeprowadzał kontroli pozaplanowych w gminnych jednostkach organizacyjnych odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 19 -20, 1000-1115, 1673-1676)

4.4. W okresie objętym kontrolą PWIOŚ nie stwierdził przypadków naruszeń art.: 18 ust. 7; 23 ust. 2; 27 ust. 2; 29 ust. 2 i 30 ust. 1 uod oraz art. 9k ucpg.

(dowód: akta kontroli str. 15-18)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli^{*****}, wnosi o przestrzeganie Wytycznych GIOŚ w zakresie doboru jednostek do kontroli oraz terminów przekazania sprawozdań z realizacji cykli kontrolnych Inspekcji Ochrony Środowiska.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 18 lipca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska

Kontrolerzy

Dyrektor
Anna Krzywicka

Elżbieta Browińska
Gł. specjalista k.p.

Kornel Drabarek
Wicedyrektor

^{*****} Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.